

CHESSIE

1/92

CHESAPEAKEKERHO - CHESAPEAKEKLUBBEN RY

TOIMIHENKILÖT - FUNKTIONÄR 1992

HALLITUS

Puheenjohtaja

Anita Soinjoki
Suonotkontie 4 A, 00630 Helsinki, puh. 90-746 225

Varapuheenjohtaja

Irma Koponen
Kaskenkaatajantie 16 A 15, 02100 Espoo, puh. 90-466 098

Sihteeri

Marko Koponen
Kaskenkaatajantie 16 A 15, 02100 Espoo, puh. 90-466 098

Muut jäsenet

Gun Holmström
Sudenkaari 45 as 26, 02580 Siuntio as, puh. 90-262 580

Marja-Liisa Koivunen
Porslahdentie 12 as 8, 00960 Helsinki, puh. 90-317 171

Reija Kaheinen
Rajapolku 6 B 6, 01230 Vantaa, puh. 90-876 3498

Rahastonhoitaja

Solveig Bergholm
Suonotkontie 4 B 20, 00630 Helsinki, puh. 90-746 534

POSTISIIRTOTILI N:O 424 547

CHESSIE-lehti

päätoimittaja
Anita Soinjoki

toimittaja
Gun Holmström
90-262 580 (klo 9-21)

Kansikuva: E Aurelius

ILMOITUSHINNAT

1/1 sivu mk 50,-
1/2 sivu mk 30,-
1/4 sivu mk 20,-

PUHEENJOHTAJALTA

Elämme tällä hetkellä voimakkaiden muutosten keskellä, taloudellinen lama ja Euroopan yhdentyminen ovat seikkoja, jotka vaikuttavat paitsi päivittäiseen elämäämme myös harrastukseemme koirien parissa. Minusta on melko ymmärrettävää, että työttömyys ja lomautukset saavat koiranomistajat harkitsemaan entistä tarkemmin millaiseen toimintaan voi osallistua koiransa kanssa. Pentujen teettäminen, varsinkin näin pienessä ja harvinaisessa rodussa, saa tuskan hien nousemaan kasvattajan otsalle, niin vaikea tehtävä pentujen myyminen tällä hetkellä on. Tosin pennut menisivät varmasti helpommin kaupaksi mikäli niitä mainostettaisiin harvinaisina ja erikoisina. Nurinkurista kylläkin jopa raju hinnankorotus saattaisi tässä tapauksessa vaikuttaa myyntiä edistävästi. Tällaisilla keinoilla chesapeakelahdennoutajia ei Suomessa ole myyty, eikä näin varmasti tulla tekemään tulevaisuudessakaan, mikäli tunnen chessieharrastajat oikein. Paras tapa rodun esilletuomiseksi on tietenkin runsaslukuinen osallistuminen näyttelyihin ja kokeisiin. Meidän on näytettävä ihmisille, että chesapeakelahdennoutaja on varteenotettava vaihtoehto muiden noutajarotujen rinnalla. Meillä on viime kesältä asiantuntijan (Millie Buchholz) mielipide siitä, että rodun taso Suomessa on hyvä, samainen henkilö myös velvoitti meitä huolehtimaan siitä, että rotu meillä säilyy sellaisena kuin se alunperin USA:n itärannikolla, Chesapeakelahdella, luotiin. Hän lupasi myös saapua henkilökohtaisesti kerhomme 20-vuotisjuhliin (korkean ikänsä huomioiden, vaikka kummituksena!) tarkastamaan, että olemme pitäneet kiinni lupauksestamme.

Kuten jo alussa totesin, näyttelyissä käynti tulee entistä enemmän olemaan kysymys monelle. Osallistumismaksu on reilun satasen verran, lisäksi tulevat mat-

kakustannukset, muun perheen sisään pääsymaksu näyttelyyn sekä tietenkin syöminen ja juominen näyttelypaikalla. Kaikesta huolimatta chessieväki on alkuvuodesta kiitettävästi osallistunut koirineen näyttelyihin. Ilokseni olen pannut merkille, että tuomarit eivät ole jakaneet sertejä nuorille koirille yhtä huolettomasti kuin joskus aikaisempina vuosina. Koirat ovat kyllä saaneet hyvät arvostelut ja kunnia-palkinnot, joista saamme olla iloisia, mutta muistakaamme, että chessie on rotu, joka kehittyy erittäin hitaasti. Vuoden ikäinen koiraa on hyvin, hyvin kaukana "valmiista", rotumääritelmän mukaisesta sertifikaatin arvoisesta aikuisesta ja näin tässä rodussa tuleekin olla. Nuorten koirien kanssa kannattaa kuitenkin osallistua näyttelyihin, jotta ne saisivat mahdollisimman paljon kokemusta tulevaisuutta silmällä pitäen. Ryhmäkilpailukilpailuissa kiinnitetään ulkomuodon lisäksi entistä enemmän huomiota hyvään esiintymiseen ja esittämiseen, ehkäpä joku rohkea tuomari joskus uskaltaa sijoittaa hyvännäköisen chessien peräti ryhmän voittajaksi!

Näyttelyihin osallistuminen tai niihin osallistumatta jättäminen ei kuitenkaan ole pelkästään kustannuskysymys. Luin KOIRAMME-lehdestä kevään ja kesän näyttelyiden tuomarivalinnoista, eikä niissä nyt ole kovin paljon hurraamista. Harrastamamme rotu on lukumäärältään pieni ja sen saa kyllä tuntea nahoissaan, olemme näyttelytoimikuntien välttämätön paha, huutolaislapsi, joka työnnetään milloin millekin tuomariille, jolla on niin sanotut noutajaoikeudet. Olen aikaisemmin kirjoittanut kaikkein räikeimmistä hölmöilyistä, joten en puutu niihin enää tässä yhteydessä. Huomautanpahan vain, että näyttelyasettaja maksaa saadakseen asiantuntijan mielipiteen koirastaan, mielipiteen, jota voidaan käyttää jalostusta silmällä pitäen, eikä hätäisen silmäyksen

perusteella paperille raaputettuja sanoja, joista käy ilmi, että tuomari ei ole vilkaisutkaan rotumääritelmiin lähimpään viiteen vuoteen.

Ennen maailmassa näyttelytoimikunnat kysyivät jalostustoimikuntien mielipiteitä tuomareita valittaessa. Tämä oli hyvä tapa, jolloin saattoi tuntea, että ainakin sai tuoda mielipiteensä esiin, vaikkei toiveita aina pystytty täyttämään. Nykyään tämä tapa ei enää ole käytössä, joten ainoaksi tavaksi ilmaista mielipiteensä on yksinkertaisesti olla menemättä jonkun tietyn tuomarin arvosteltavaksi, sanalla sanoen BOIKOTOIDA.

Tämä on aikaisempina vuosina toiminut erittäin hyvin - kiitos hyvän yhteishengen. Olemme saaneet sanomamme perille, onpa asiasta joskus noussut hie-man kohuakin. Tänä vuonna Messukeskuksen keväänäyttelyssä meillä oli tuomari, joka vuotta aikaisemmin oli arvostellut Chesapeakeket aiemmin mainitulla tyyllillä, joten arvelimme, että on paras olla menemättä kyseisen herran eteen koirinemme uudestaan. Sääli jättää väliin tällainen näyttely, "Messarissa" on ja tulee aina olemaan oma hohtonsa, mutta kasvattaja ei todellakaan voi hyvällä omallatunnolla kehoittaa pennunostajiaan osallistumaan turhan takia. Niinpä päätimme, Gunne ja allekirjoittanut, ehdottaa, että näyttelyyn ei osallistuisi yksikään chessie. Poisjääminen tai osallistuminen on luonnollisesti jokaisen koiranomistajan päätöksen varassa. Ketään ei voida eikä yritettäkään pakottaa mukaan boikottiin, se perustuu täysin vapaaehtoisuuteen, emmekä sitä ehdottaisikaan, ellei siihen mielestämme ole riittävän painavat perusteet. Tällä kertaa boikotti ei onnistunut, yksi chessie osallistui näyttelyyn. Kaiken kukkuraksi kyseinen tuomari sairastui arvostelua edeltävänä päivänä ja toinen joutui ottamaan hänen paikansa. Väärinkäsitysten välttämiseksi haluan korostaa, että koira, joka osallistui, ei ole Gun Holmströmin tai hänen sukulaisensa omistuksessa, nimien samankaltaisuudesta huolimatta.

Nyt kun näyttelyihin osallistuvien määrä on viime vuosina kasvanut, ovat näyttelytoimikunnat alkaneet tuoda entistä enemmän tuomareita Atlantin takaa. Tästä asiastahan meidän tulisi iloitaa, onhan meillä amerikkalainen rotu. Valitettavasti asia ei ole aivan niin yksinkertainen. USA on suuri maa ja chesseitä on sielläkin suhteessa muihin rotuihin vähän. Amerikkalainen yleistuomari ei välttämättä ole nähnyt tai arvostellut useampia chesseitä kuin suomalainen yleistuomari. Sama pätee kanadalaisiin tuomareihin, mutta kaiken huippu on argentiinalainen tuomari, joka on kutsuttu arvostelevaan Suomeen tänä keväänä. En ole ikinä kuullut, että Argentiinassa olisi yhtään Chesapeakekelahdennoutajaa, mutta ehkäpä hän on arvostellut niitä muualla maailmassa ja tuntee rodun hyvin, tosin siitäkään ei ole kuulunut huhuja meille asti.

Rukoilkaamme siis kaikki yhdessä, että meidänkin kohdallamme sattuisi lottovoitto ja edes muutamassa näyttelyssä koiriamme arvostelisi kotimainen tai pohjoismaalainen, rodun kehitystä seurannut tuomari. Amerikkalaisia rodun asiantuntijoita emme ole koskaan näyttelytoimikunnilta vaatineetkaan - ne Chesapeakekerho tuottaa itse!

Koekausi on juuri alkamassa. saa nähdä kuinka moni chessie osallistuu tänä vuonna taipumuskokeisiin. Mahtaa kohan pienimuotoinen ryntäys olla odotettavissa? Chessietreffeillä pidetään kurssi niille, jotka suunnittelevat kokeisiin menoa, siihen kannattaa osallistua, osuahan se ajan kohdaltaan juuri ennen syksyn koekautta. Kouluttajaksi tulee Leif Bröndum Holm Tanskasta. Metsästyskoirien jäljestämiskokeet ovat chessien osalta jääneet hie-man paitsioon. Tietääkseni vain yksi koira kilpailee tällä hetkellä jälkivalion arvoa varten. Jäljestäminen on kuitenkin sekä hauskaa että hyödyllistä puuhaa ja kokeuksesta tiedän, että chessiet pitävät siitä ja ovat siinä hyviä. Mitä mieltä olette, pitäiskö meidän treffeillä esimerkiksi kiinnittää enemmän huomiota jäljestämiseen ja järjestää harjoitukset? Valitettavasti

kokeisiin on kuitenkin ilmeisesti vaikea päästä osallistumaan. Osanotto on useimmiten rajoitettu sellaisille, jotka ovat mukana vetämässä jälkiä edellisenä päivänä tai järjestävän seuran jäsenille. Osallistumismaksu on 120-200 markkaa, mikä minusta on melko korkea hinta! Hintaan tulee vielä usean sadan kilometrin bensalasku ja yöpyminen jossakin lisäksi. Laskin huvikseni, että jos osallistuisin kokeisiin ja vuorotyöläisenä joutuisin ottamaan työviikonlopusta vaikka yhden yön vapaaksi, maksaisin yhdestä kokeesta yli tuhat markkaa! Mitenkähän paljon rahaa menisi ennenkuin olisimme koiran kanssa saaneet valionarvoon oikeutuvat tulokset kasaan!?

Vappu on tulossa ja muistakaa, että se on riehakas karnevaalitapahtuma, joka ei hurjuudessa häviä Uuden Vuoden vietolle. Jätetään siis koirat kotiin kun menemme markkinapaikoille ilmapallonostoon, näin koiran mieli säilyy hyvänä ja tassut ehjinä. Eläinmaailma-lehdessä julkaistiin saman tyyppinen artikkeli koirista ja juhlahumusta, kuin minä kirjoitin lehtemme joulunumeroon, se oli varsin vakavasävyinen ja antoi toivottavasti ajattelemisen aihetta monelle koiranomistajalle. Huomasitteko muuten, että Nuusku-lehden kannessa oli kuva ilmeisesti labradorista ihailemassa ilotulitusta - sillä lailla!

Tämä Chessie-lehti, jota nyt pidätte kädessänne, on aivan erilainen kuin aikaisemmat. Tätä kirjoittaessani en totta puhuen oikein tiedä itsekään millä se tulee näyttämään. Olemme vaihtamassa painoa, lehden tekeminen on kallista ja tuntuu siltä, että hinnat viime vuonna nousivat koko ajan. Chessie-lehti on kuitenkin mielestäni erittäin tärkeä yhdysienkki chesienomistajien välillä. Ulkoasustakaan hallitus ei haluaisi missään nimessä tinkiä. Englannin Chesapeakekerhon lehti on esimerkki huonosti tehdystä lehdestä, jopa tekstiä on hankala nähdä ja kuvista ei erota senkään vertaa. Sellaisesta lehdestä ei ole iloa lukijakunnalle, joten kun Junnun isäntä Erkki Tikkanen RoiOffsetista Rovaniemeltä teki kerholle erittäin edullisen tarjouksen, hallitus päätti tarttua siihen. Lehden tekeminen ehkä mutkistuu hie-man ja vie vähän enemmän aikaa, mutta olen varma siitä, että jälki on entistä parempi ja yhteistyömme sujuu hyvin.

Lehden mukana seuraa jäsenmaksukaavakkeet sekä lasku joulutervehdyksestä. Maksathan ne lähitulevaisuudessa - kerhomme toimii pitkälle jäsenmaksujen varassa!

Hyvää keväänjatkoa!

Anita

Chesapeakekelahdennoutajan rotumääritelmän tulkitseminen

Chesapeakekelahdennoutajan rotumääritelmä julkaistiin CHESIE-lehdessä viime vuonna, jotta kerhon jäsenet voisivat tutustua siihen perin pohjin ennenkuin Millie Buchholz tuli Suomeen viettämään kanssamme 10-vuotisjuhlaa. Treffeillä oli yksi ilta omistettu rotumääritelmästä pidettävään esitelmään. Melko hyvin kerhon jäsenet olivatkin perehtyneet asiaan. Millie ei pitänyt tavanomaista esitelmää, vaan esitti joukon kysymyksiä ja väittämiä, joihin kuulijoiden piti vastata. Näistä selvisimme hyvin, lisäksi käytiin laajaa keskustelua ja saimme selitykset niihin asioihin, jotka olivat epäselviä. Kun otetaan huomioon, että Millie on kasvattaja/tuomari, joka itse on ottanut ensiaskleet elämässään chessiestä tukea ottaen (kuten hänen isänsä ennen häntä!) en usko, että häntä parempaa henkilöä löytyy puhumaan näistä asioista.

Minulla oli nauhuri mukana, jotta saisimme jälkikäteen helpommin kirjoitettua lehteen esitelmä sellaisena kuin hän sen piti. Kuten jo mainitsin, hän kuitenkin piti hieman erilaisen esityksen, joten joudun hieman yhdistelemään asioita ja jättämään osan keskustelusta pois, sen sanantarkka jäljentäminen on melko mahdotonta. Kasetti kuitenkin olemassa ja mikäli joku haluaa lainata sitä, en näe siihen mitään esteitä, ottakaa yhteys minuun, niin asia järjestyy.

On muistettava, että Chesapeakekelahdennoutajan rotumääritelmä on kirjoitettu nimenomaan käyttökoiraa varten. Yksinkertaistettuna asia voidaan ilmaista siten, että kaikki koirassa on keskikokoista, siinä ei ole mitään liioiteltua - paitsi TURK-KI. Turkki on chessien tunnusmerkki, se poikkeaa kaikkien muiden koirarotujen turkista. Se on kaksinkertainen ja erittäin paksu toimien koiran suojana kylmässä

vedessä samalla lailla, kuin vesiliinnun höyhenpuku. Päällyskarva on karkea ja aaltoileva, pohjavilla nimensä mukaisesti villavaa ja öljyinen. Turkki peittää koiran kokonaan, ainoastaan kasvoissa, raajojen alaosassa ja tassuissa on lyhyttä, sileää karvaa. Kun painetaan kevyesti täydessä karvassa olevan chessien turkia, tuntuu samalta kuin painaisi vaahtomuovia.

Eräs kuulijoista tiedusteli tulisiko turkin olla aaltoileva pelkästään selässä vai tulisiko koko koira olla aaltoilevan turkin peittämä. Hänen käsityksensä mukaan tuomareilla oli erilaiset mielipiteet tästä asiasta. Vastatessaan tähän Millie totesi, että tuomareiden on ehkä kaikkein vaikeinta ymmärtää chessien turkkia, mutta vastaus löytyy rotumääritelmästä. Aaltoileva, melkein käherrätyn näköinen turkki peittää koko koiran paitsi kasvat, raajojen alaosat ja tassut.

Nykyään näkee valittavan usein chesapeakekelahdennoutajia, joilla on niin sanottu "huono etuosa", se on liian suora tai se on liian eteen työntynyt. Mitä tämä sitten tarkoittaa? Lavan ja olkavarren välinen kulmaus tulisi olla 90 astetta, monilla koirilla se onkin aivan riittävän hyvin kulmautunut, mutta jos olkavarsi on liian lyhyt, koiran raajat siirtyvät liian eteen. Raajojen tulisi olla kunnolla rungon alla, sillä on muistettava, että chessie työt tehdessään kantaa suussaan painavia lintuja, sorsia, hanhia, jopa joutseniakin, eikä se voi säilyttää tasapainoaan ellei raajat ole kunnolla rungon alla. Samasta syystä polvikumauksien on oltava hyvät ja tasapainossa etukulmauksien kanssa.

Millie näytti meille sanojensa tueksi kuvia kolmen sukupolven koirista. Ensimmäisessä sukupolvessa oli erinomainen etuosa, toisessa riittävän hyvin kulmautunut etuosa, mutta kolmannessa sukupolvessa lavan

ja olkavarren kulmausta tuskin olikaan.

Liikkeistä puhuttaessa Millie totesi, että chessie ravatessaan pyrkii astumaan jokaisella tassullaan samalle viivalle, tätä liikkumistyyliä kutsutaan termillä "single-tracking". (Kts. Chessie 4/90-1/91, koiran liikkeet). On tuomareita, jotka haluavat, että koirat liikkuvat leveästi, sekä edestä että takaa. Leveät liikkeet on kuitenkin virhe, joka johtuu siitä, että koiralla on liian lyhyt olkavarsi ja/tai säari.

Chesapeakekelahdennoutajan väri ulottuu vaaleasta kuloheinästä tummanruskeaan. Koira sulautuu maastoon täydellisesti. On tärkeää, ettei ala suosia yhtä väriä uiden kustannuksella. Henkilö, joka kasvattaa chessieitä, tulee kyllä huomauttaa, että kaikki värit esiintyvät enemminkin tai myöhemmin. Alunperinhän metsästäjät vaihtivat sen värisen pennun, joka parhaiten sopii siihen ympäristöön, jossa metsästä.

Silmien tulee olla kellertävät, meripihkan väriset.

Eturinnan tulee olla vahva, syvä ja leveä ja rintakehän pyöreä ja syvä. Tässä ajatellaan taas koiran tehtävää, sen runko on kuin tehty uimista varten ja rintakehässä on runsaasti tilaa sydämeille ja keuhkoille, jotka joutuvat alttiiksi välttämättömälle rasitukselle koiran työskennellessä.

Lapojen tulee olla riittävän vinot ja raajojen tulee asettua hyvin rungon alle. Raajojen tulee voida liikkua esteettömästi rintakehän sivussa. Näin chessie pystyy liikkumaan sille ominaisella pitkällä, voimakkaalla vetävällä askeleella. Uiminen on vaivattomampaa, eikä niin energiaa kuluttavaa.

Kaulan tulee olla keskipitkä, siinä pitää olla vahvat lihakset ja se kapenee lapoja kohti. Vahva kaula takaa sen, että koira jaksaa kantaa painaviakin lintuja pitkiä matkoja.

Polvien tulee olla hyvin kulmautuneet, jotta koira liikkuaan ja uidessaan saa riittävästi ponnistusvoimaa.

Käpälät ovat niin kutsutut jäniksenkäpälät, varpaat ovat pitkät ja polkuanturat hyvin pyörityneet ja paksut. Niin

sanottuun kissankäpälään verrattuna jäniksenkäpälä on joustavampi ja ennenkaikkea kestävämpi.

Raajojen tulee olla suorat, kun niitä katsotaan edestä tai takaa.

Välikämmen on hieman vino. Sekä välikämminen että kintereen tulee olla keskipitkä. Miksi chesapeakeella pitää olla hieman vino välikämmen, kun muilla noutajilla pitää olla suora? Vastaus on yksinkertaisesti, että vino on joustavampi kuin suora, esimerkiksi hevosella välikämmen on vino.

Hännän tulee ulottua kintereeseen, sen tulee olla suora tai hiukan kaareva.

Kallon tulee olla leveä ja pyöreä ja otapenkereen keskiloiva.

Korvat ovat pienet, korkealle asettu-neet, riippuvat ja keskipaksut. Näin siksi, että koiran on uiftava painava lintu suussa ja mikäli korvat olisivat liian alhaalle kiinnittyneet ja/tai liian isot, niihin menisi vettä, mikä ei tietenkään olisi suotavaa. korvien on myös oltava riittävän paksut, jotteivät paleltuisi jäisessä vedessä.

Kuonon on oltava riittävän pitkä, jotta koira voisi helposti kantaa lintua.

Huulten on oltava riittävän kuivat.

Pää muodostaa tylpän kolmion, se ei saa olla laatikkomainen. Leikkimielisesti sanottuna sen tulee olla sellainen, että siihen mahtuu isot aivot!

TURKKI JA YLEISVAIKUTELMA OVAT TÄRKEIMMÄT CHESAPEAKELAHDENNOUTAJAA ARVOSTELTAESSA!

Hylkääviä virheitä ovat musta väri, valkoinen väri muualla kuin rinnassa tai tassuissa sekä kannukset takaraajoissa. Etujalkojen kannuksia chessie käyttää kun se talvella uiftuaan nousee takaisin jään päälle, niitä siis ei pidä poistaa.

Muistakaa, että chessie on luonnollinen rotu. Se on kehitetty metsästäystä ajatellen mahdollisimman toimivaksi, mutta myös omistajansa parhaaksi ystäväksi - antakaa sen pysyä sellaisena!

- Luonteesta haluaisin keskustella pitkään, sanoo Millie. - On tärkeää, että opitte ymmärtämään tätä rotua. Ches-

peakelاهدennoutaja on mielestäni erilainen luonteeltaan kuin mikään muu koirarotu ja se on varsinkin erilainen kuin muut noutajat. Väärin käsiteltynä siitä voi tulla vaikeasti hallittava - tätä jotkut ihmiset sanovat kovapäisyydeksi.

On opittava keskustelemaan koiransa kanssa, sille ei saa huutaa. Koiralle on selitettävä mitä siltä halutaan, jos osaatte tehdä tämän oikein, se kyllä ymmärtää. Chessien kasvatus on aivan samanlaista kuin lasten kasvattaminen. Selittäkää sille mitä se saa tehdä ja mitä ette halua sen tekevän.

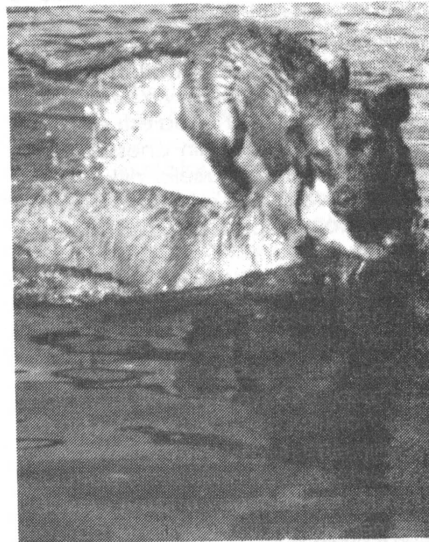
Koiralle ei saa huutaa, jos se tekee väärin. Pystyn karjumaan yhtä kovaa kuin kuka tahansa, mutta chessieilleni en koskaan karju, muille ihmisille kylläkin.

Tiedän, että joskus on hyvin vaikeata olla suuttumatta koiralle, sillä jos chessie ei ymmärrä mitä sen halutaan tekevän, se ryhtyy hyvin usein pelleilemään. Mikäli omistaja reagoi tähän pelleilyyn rankaisemalla sitä tai huutamalla sille, se hämmenyy täysin ja menee lukkoon. Se katsoo sinua kysyen koko olemuksellaan: "Mitä sinä nyt oikein haluat minun tekevän?" Silloin oli yritettävä selittää ja näyttää koiralle uudestaan mitä siltä odotetaan, muuten se hämmenyy entistä enemmän, korvat menevät luimuun ja se seisoo häntä koipien välissä. Sellaista koiraa, varsinkaan chessietä, ei ole hauska katsoa. Tällainen tilanne selviää vain palaamalla takaisin lähtökohtaan kirjaimellisesti näyttämällä koiralle mitä sen odotetaan tekevän.

Mikäli olet niin sanottu "macho" mies tai nainen, chesapekelاهدennoutaja ei ole sinun rotusi. Minä en suostu edes harkitsemaan pennun myymistä tämänkaltaiselle ihmistyyppille. Minusta tuntuu kuitenkin, ettei teidän joukossanne täällä Suomessa ole sellaisia kouluttajia kuin meillä kotona on. He yrittävät kouluttaa chessieitä olemalla kova niitä kohtaan. Mitä kovempia otteita kouluttajat käyttävät, sitä kovemmiksi chessiet muuttuvat. Se on hyvin surullista nähtävää, sillä koiran ja ohjaajan välille ei koskaan voi syntyä

yhteisymmärrystä tältä pohjalta. Moni hyvä koira joutuu tavallaan hukkaan tästä syystä. Tällaisten "macho-tyyppisten" kouluttajien on tietenkin mahdotonta myöntää omat vikansa, syy on aina ja ainoastaan koirassa. Tyyppiesimerkki yllämainitusta oli vanhemmiten kuuluisaksi tullut chessieuros Nelgard's Baron. Vasta kun se useiden epäonnistuneiden koulutusyritysten jälkeen 7-vuotiaan päätyi Eloise Hellerin omistukseen ja koulutettavaksi, se saavutti nopeasti käyttö- ja nuotovalion arvot.

Chessien luonteesta käytiin vilkasta keskustelua ja kysymyksiä sateli Millien vastattavaksi. Niitä tuli sen verran paljon, etten tässä lähemmin käsittele kuin paria. Erään nuoren koiran omistaja oli onneton koiransa liiallisen uimainnostuksen takia. Hän tiedusteli keinoja, joilla saisi koiran pois vedestä. Asiaa pohdittiin joukolla ja monia kikkoja ja konsteja neuvottiin kehitettäväksi. Lopulta Millie totesi: "Kultaseni, ei ole olemassa kirjaa, joka neuvaisi miten saada Chesapeake pois vedestä. Sen sijaan löytyy kyllä kirjoja, joissa kerrotaan miten saadaan toiset noutajarodut menemään veteen!"

Toinen mielenkiintoinen kysymys koski maksanväristä chesapeakea. Ennen maksanväri oli rotumääritelmän mukaan hylkäävä virhe, nykyään se on sallittu. Vastaus oli, että se mitä me ymmärrämme maksanvärisellä koiralla, ei ole lainkaan sama USA:ssa. Siellä maksanruskea on niin tumma, että kymmenen metrin päästä katsottuna sellainen koira näyttää mustalta. Syy siihen, että maksanruskea väri hylkäävänä virheenä poistettiin rotumääritelmästä oli yksinkertaisesti se, että monet tuomarit eivät tieneet mitä maksanruskealla tarkoitettiin. Ajatella lyhytkarvaista saksanseisojaa. Sen rotumääritelmässä sanotaan, että sen tulee olla maksanruskea ja valkoinen. Sitä se ei kuitenkaan enää ole, se on tummanruskea ja valkoinen. Jos kuitenkin katsotaan yksiväristä maksanruskeaa saksanseisojaa, jonka vieressä seisoo tummanruskea chesapeake, ero on ilmiselvää. Jos koiralla ei ole pohjavillaa, se näyttää tummemmalta, mutta jos sillä on oikeantyyppinen tuplaturkki paksuinen pohjavilloineen, se näyttää vaaleammalta. Turkki ei saa olla liian kiiltävä. Terve turkki kiiltää luonnollisesti jonkun verran, mutta chessieillä se ei saa olla sellainen, että siinä voi "peilata itseään".

- Toivon, että olette oppineet jotakin rotumääritelmästä ja varsinkin chessien luonteesta. Älkää koskaan käsitelkö che-

sapeakea kovakouraisesti. Mitä kovemmin niitä käsitellään, sen kovemmiksi ne itse tulevat. Itse asiassa on niin, että yhdeksän kertaa kymmenestä nainen tulee paremmin toimeen chessien kanssa kuin mies. Miehet tahtovat olla liian dominoivia. Jos olet liian kova koirallesi, se hyvin pian ajattelee, ettei ole enää sen ystävä. - "Mene sinä omaa tietäsi, minä kuljen omaani." - Muistakaa kuitenkin, että chessiet ovat älykkäitä koiria, omistajan tulee aina pysyä askeleen edellä niitä. Missään tapauksessa ei saa antaa sen kuvitella olevansa lauman johtaja. Chesapeake on hyvin "inhimillinen" koira, joten ajattele sitä ystävänsä. Kohtele sitä samoin, kuin kohtelisit parasta ystävänsä, niin sinulle ei tule mitään ongelmia sen kanssa.

Toivon, että minulla vielä huomenna näyttelyn jälkeenkin on ystäviä tässä maassa.

Tähän lausahdukseen kuulijat vastasivat haluavansa rehellisiä mielipiteitä koiristaan.

- Älkää huolehtiko, niitä tulette kyllä saamaan minulta. Joskus olen ehkä liiankin suorapuheinen, mutta rakastan tätä rotua tavattoman paljon, joten en kaudenestele asioita, vaan sanon suoraan, mitä ajattelen.

Anita Soinjoki

Quo Vadis, koiramaailma?

Raha pyörittää maailmaa - myös koiramaailmaa. Viime aikoina lukiessani koirajulkaisuja ja sanomalehtien "Myytävänä"-palstoja, olen tullut entistä vakuuttuneemmaksi tästä asiasta. Koiranruoka ja koiratarviketeollisuus pyörittää miljoonia markkoja vuosittain ja tarjoaa työpaikkoja tuhansille ihmisille. Tämähän on positiivinen ilmiö, mutta joskus tuntuu siitä, että pitkän ketjun viimeinen lenkki, koira ja sen omistaja, on ellei nyt aivan unohtettu, kuitenkin vain välttämätön paha.

Sen jälkeen kun koiranruokaa sai ruveta tuomaan maahan vapaasti, on esimerkiksi kuivamuonalaatujen määrä kasvanut räjähdysmäisesti. Kasvu ei ole pysähtynyt vieläkään, aina vain markkinoille tulee joku entistä maukkaampi, terveellisempi, paremmin tasapainoitettu ja kalliimpi kuivamuonamerkki. Valitse nyt siitä sitten! Yhä useammin saa kuulla tavallisista kotikoiran omistajista, joilla on kaapit pullollaan puoliksi syödyistä koiranruokasäkeistä. Niitä tarjotaan sitten koirapuis-tossa muille: "Syökö sinun koirasi X:ää, meille se ei sopinut - tuli ihottumaa. No entä sitten Y:tä, se häisi niin pahalle, ettei koira huolinut sitä. Ei, Z:tä en voi syöttää, siitä tulee ripuli, mutta naapurin koira syö sitä, kysy sen omistajalta." Tämä ei ole mitenkään liioiteltua, ihmiset vaihtavat todella koiriensa ruokia jatkuvasti. Arvatkaa, kuka siinä lopultakin eniten kärsii, ei omistajan kukkaro vaan koiraparka! Mainokset lupaavat tuhat ja yksi hyvää, mutta käsi sydämelle, kuka tavallinen ihminen ymmärtää, mitä pakkauksen tuoteselotuksessa oikeastaan lukee?

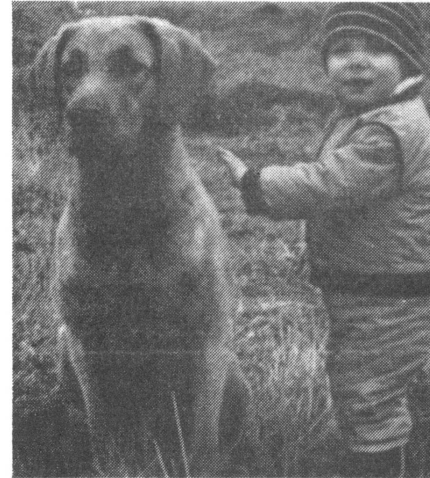
Koiratarvikkeita tarjotaan nykyään jos jonkinlaisia, ihmisille löytyy huppareita, college- ja T-paitoja, sateenvarjoja, kyniä, mukeja, lasinalustoja, tarroja, kirjepa-

peria ja vaikka mitä rihkamaa eri koiraiheilla koristeltuina, eikä siinä ole mitään pahaa. Tällaisia tavaroita on päivittäin hauska kerätä. Koirille taas löytyy tarpeellisia koulutustarvikkeita, taluttimia, kaulapantoja, dummyja ja pillejä vain joitakin mainitakseni. Sadepuvut pitkäkarvaisille roduille, samoin kuin kumitossut loukkaantuneiden tassujen suojaksi ovat tärkeitä, hyviä keksintöjä, kuten myös lelut, jotka kestävät koirien käsittelyn. Nykyään saa jopa lippiksiä koirille, niiden tarpeellisuuteen en ota kantaa, mutta joidenkin omistajien mielestä ne varmaan ovat hauskoja. Henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, että koiran pukeminen peliksi ei ole erityisen huvittavaa.

Sen sijaan haluan protestoida voimakkaasti uutta panta/talutinyhdistelmää vastaan. Mainostajan mukaan se toimii samalla lailla kuin hevosta talutettaessa ja vetäminen loppuu siihen paikkaan. Se ei ole mikään kidutusväline, vaan sitä suosittavat eläinlääkäritkin! Tunnen erään ihmisen, joka omistaa kaksi newfoundlandinkoira, uroksia kumpikin. Hän hankki tällaiset taluttimet, jotta "pojat" eivät vetäisi. Eivät ne vedäkään, mutta sen laskisin lähinnä rauhallisen luonteen ansioksi, ei pannaan. Mikäli "pojat" sen sijaan näkevät jotakin erikoisen mielenkiintoista, kyseinen panta ei pidättele niitä pätkäkään. Ne laukkaavat kevyesti määränpäättä kohti, sen paremmin panta, kuin sen perässä liihoiteleva melko raskas emäntä, ei vaikuta asiaan.

Toinen, koiria ulkoiluttaessani tapaamani tääti, omistaa keltaisen 9 kk vanhan labradorinnoutajuroksen. Pentu on varsinainen hulivili, joka nyt on tulossa nulkakaikään. Rouva ei tiedä koirista oikeastaan mitään, paitsi tietysti, ettei niitä saa kouluttaa ennen kuin ne tulevat vuoden ikäisiksi! Arvaatte varmaan kumpi heistä määrää tahdin, kun ollaan ulkoilemassa. Kun tilanne kävi rouvan kannalta sietämättömäksi, hankittiin edellä mainittu panta helpottamaan tilannetta. No, paraniko tilanne, saatinko kertaheitolla aikaiseksi tottelevainen koira? Eipä tie-

tenkään, en voinut olla sanomatta rouvalle, mitä mieltä olin taluttimesta. Samalla kerroin myös syyn koiran tottelemattomuuteen ja neuvoin hänelle useita paikkoja, joista siihen löytyy apu. Sanoin myös, että siihen menee aikaa, mitään pikaratkaisua ei ole. Koiran ja omistajan välisen suhteen luomiseen menee aikaa ja perusta sille rakennetaan jo pentuaikana. Rouva tietysti loukkaantui sydänjuuriaan myöten, eikä enää edes tervehti minua, MUTTA en ole sen jälkeen nähnyt hänen käyttävän ihmetalutinta koirallaan ja kauempaa katsottuna vaikuttaa siltä, että hän olisi alkanut käydä koulutuksissa koiransa kanssa! Tokihan jokainen saa käyttää sellaista talutinta kuin haluaa, mutta minusta on surullista (ehkä vaarallistakin) että varsinkin kokemattomat koiranomistajat saadaan mainoksen voimalla uskomaan, että siitä löytyy ratkaisu kaikkiin ongelmiin.

Muitakin negatiivisia piirteitä tarveboomissa on tullut esille. Tuomas Vento kirjoitti hiljattain Iltä-Sanomissa tarinan siitä kuinka sähköshokkeja antavaa kaulapantaa oli käytetty saksanpaimenkoiran pentuun. Sitä oli käytetty nimenomaan pentua koulutettaessa apuvälineenä. Nähtäväksi jää, toipuuko pentu ikinä henkisesti tästä koulutuksesta. Kirjoituksesta sain sen käsi-

tyksen, että sähköpannat tullaan piakkoin kieltämään Suomessa, onneksi!

Eräs koiratarvikkeita myyvä liike mainostaa suojelukoulutuksessa tarvittavia välineitä. Pitkästä listaniasta löytyvät myös PIISKAT ja MOTIVOINTIPÖTKÖT! Mihinhän niitä tarvitaan, koiraan vai omistajaan? Tietääkö kukaan teistä mitä motivointipötköllä tarkoitetaan? Ehkäpä se on joku viaton vitamiinutuubi täynnä elämäneliksiiriä, jota koira ja omistaja voivat yhdessä nauttia saadakseen uutta puhtia koulutukseen! Valitettavasti se kuulostaa erittäin epämiellyttävältä, toivon todella, että se ei ole jonkinasteinen kidutusväline sekini. (Motivointipötkö = tuubinmuotoinen sähköiskunantaja, jota käytetään karjaa siirrettäessä ja lastattaessa autoihin. G.H.)

Rahat pois ihmisiltä -mentaliiteetti ei ole mitään uutta koiranjalostuksessaan (lue = tehtaillussakaan). Sen jälkeen kun koiria sai alkaa tuomaan vapaasti mistä päin maailmaa hyvänsä, on koirarotujen määrä rajusti kasvanut. Useimmat kasvattajat ovat aivan vakavissaan hankkiessaan uuden rodun ja ryhtyessään jalostamaan sitä. Paljon löytyy sitten niitäkin, jotka helposti ansaitun rahan toivossa ostavat uroksen ja nartun, jotka kuuluvat johonkin harvinaiseen rotuun ja teettävät niillä sitten pentueen toisensa jälkeen. Heillä ei ole juuri mitään tietoa rodusta, sen taustasta, sairauksista ja niin edelleen ja pennut myydään sitten huimaan hintaan vielä tietämättömimmille pennunostajille. Koiramme-lehdessä on viime aikoina ollut useita onnettomien ihmisten sinne lähettämiä kirjeitä julkaistuin. Eräs ihminen oli odottanut pentua kolme vuotta, maksanut siitä 7000 markkaa ja laittanut toisen mokoman eläinläärlaskuihin ensimmäisen vuoden aikana. Tämä ihminen eli koiransa kanssa päivän kerrallaan, hän ei tiennyt miten kauan hän voisi pitää sen, sillä se oli todella sairas.

Englannin Chesapeake-lehdessä varoitettiin kasvattajia ammattimaisesta koiranvälittäjästä, joka oli yrittänyt ostaa chesiepentuja tai aikuisia koiria tunnetuilta kasvattajilta. Saatuaan kieltävän vastauk-

sen ensimmäiseltä kasvattajalta, hän oli yrittänyt toiselta sepustaen tällä kertaa sievän tarinan metsästysharrastuksestaan ja mahdollisesta kasvattajaksi ryhtymisestäään. Onneksi puhelimet olivat käyneet kuumina ja tieto sekä tuntemerkit henkilöistä levisivät nopeasti yli Englannin.

Helsingin Sanomissakin on muutaman kerran esiintynyt ilmoitus, jossa luvataan välittää minkä rotuisia koiria tahansa mihin maailmakolkkaan tahansa. Varmasti joku tarttuu tarjoukseen ja saattaa saadakin hyvällä onnella hyvän koiran. Suurempi mahdollisuus on kuitenkin, että koira, jonka näin hankkii ilman mitään tietoa sen taustasta, on pelkkää roskaa. Ajatus, että joku hyväuskoinen hankki koiran jalostukseen tällä lailla, on hiuksia pystyyn nostava. Kuitenkin ihmisissä elää sitkeästi ajatus, että ulkomailta ostettu koira on ilman muuta huippuyksilö kotimaiseen verrattuna.

Lama on vaikuttanut koiranpentujen myyntiin ratkaisevasti. Hesarin "koiria myytävänä"-palsta on pitkä kuin nälkävuosi. Tavallisten ilmoitusten joukosta on löytynyt sellaisia, joissa myydään X-rotuisia pentuja ulosheittöhintaan. Hieman pintaviallisia Y-rotuisia tarjotaan sopuhintaan. Tällaiset ilmoitukset eivät tietenkään välttämättä ole vahingollisia, ehkäpä niissä on tavoiteltu humoristista sävyä. Itse en ostaisi pentua tällaisen ilmoituksen perusteella, minusta se kyllä kertoo kasvattajan

suhtautumisesta koirankasvatukseen.

Ongelmaksi saattaa sen sijaan muodostua sellaiset ilmoitukset, joissa myydään palveluskoiria "kodin turvalukoksi" tai "varshälyttimiksi". Näissä ilmoituksissa yritetään myydä koiria vetoamalla ihmisten turvattomuuden tunteeseen. Kuinka moni ihminen hankki pennun ilmoituksen perusteella ja kuvittelee, että siitä pikkuhiljaa itseksensä kehittyvä erinomainen suojele- ja vahtikoira? Harvat ymmärtävät, miten paljon työtä tällaisen koiran kouluttaminen vaatii, vielä harvemmat tietävät, että jokainen palveluskoira ei luonteensa puolesta ole soveltuva suojelekoiraksi.

Kennelliitto ja eri rotujärjestöt ovat vuosikautia tehneet työtä koiraharrastuksen esiintuomiseksi myönteisellä tavalla. Koiranomistajille järjestetään koulutustilaisuuksia jos minkälaisista aiheista. Suurelle yleisölle suunnatuissa tempauksissa tuodaan koiran käyttö ihmisen palveluksessa ja kumppanina esille. Koiranhankkimista suunnittelevia kehoitetaan kääntymään rotujärjestöjen jalostustoimikuntien puoleen. Myöhemmin uusia koiranomistajia autetaan koiran kouluttamisessa. Paljon on siis tehty ja tuloksia saatu, toivottavasti edellämainitut, minua hirvittäneet esimerkit eivät saa liian paljon pahaa aikaiseksi. Häviävänä osapuolena on nimittäin aina lopulta koira.

Anita Soinjoki

MYYDÄÄN KILTTI JA TOTTELEVAINEN X-KOIRA ENITEN TARJOAVALLE. KIIRE!

Vanha koira

Monet koirat saavuttavat nykyään 10-13 vuoden iän, eräät jopa 16-18 vuoden iän. Seuraavassa tulemme käsittelemään vanhenemiseen liittyviä fysiologisia muutoksia ja sairauksia. Lopuksi pohdimme kysymystä koiran elämän lopettamisesta.

Lihominen

Lihavuus on yleisimpiä koirien terveydellisistä ongelmista. Se on nartuilla hieman yleisempää kuin uroksilla ja kastroiduilla tai steriloiduilla koirilla kaikkein yleisintä. 1-4-vuotiaista koirista keskimäärin 15 % on liian lihavia, 5-7-vuotiaista n. 33 %, 8-11-vuotiaista n. 38 % ja yli 12-vuotiaista jo yli 40 % on liian lihavia.

Ikääntyminen yhdessä virheellisen ruokinnan kanssa johtaa helposti ikävään lihomisen noidankehään:

Lihominen on paitsi epäesteettistä, myös riski koiran terveydelle. Lihavuus altistaa koiran sokeritaudille, korkealle verenpaineelle, verenkiertohäiriöille, tuki- ja liikuntaelinten sairauksille ja tietyn tyyppisille kasvaimille.

Lihavuudessa on aina kysymys energian saannin ja kulutuksen välisestä epäsuhdasta. Ts. koira saa enemmän ruokaa kuin se kuluttaa. Kun koiran energiantarve on hyvin pieni, saatetaan ruokittaessa koira normaallilla koiran muunnalla ajautua tilanteeseen, jossa koiralle voi lihomisen estämiseksi antaa niin vähän ruokaa, että se ei tunne itseään milloinkaan kylläiseksi. Lisäksi, vaikka koiranmuonana olisi hyvin tasapainotettua, saattaa koiralle kehittyä ruoan vähäisestä määrästä johtuen vitamiinien ja hivenainesten puutostiloja. Nämä ongelmat voidaan ratkaista antamalla koiralle ns. energiaköyhiä koiranmuonia. Näissä rehuissa on runsaasti sulamattomia kuituja, joista koira ei saa energiaa, mutta jotka

antavat koiralle kylläisyyden tunteen. Lisäksi niissä on vähän rasvaa, mutta kohtalaisen runsaasti hyvälaatuista valkuaisia sekä terästytyksi suojaravinteita.

Sanomattakin lienee selvää, että lihavalta koiralta tulisi jättää pois kaikki maku-palat. Liikuntaa pitäisi pyrkiä lisäämään ja koiran mielenkiinto tulisi johdatella pois ruoasta.

Ryhdyttäessä laihduttamaan vanhenevaa koira, on syytä teettää aluksi koiralle terveystarkastus. Vaikka koira vaikuttaisi-kin terveeltä, saattaa sillä olla piileviä sairauksia, kuten munuaisten tai sydämen vajaatoimintaa, jotka on otettava huomioon laadittaessa dieettiä. Muutoinkin eläinlääkäri kykenee parhaiten auttamaan ruokavalion suunnittelussa.

Näön ja kuulon heikkeneminen

Kymmenestä ikävuodesta ylöspäin kaikkien koirien silmien linssi alkaa muuttua harmaaksi. Usein sanotaan, että koiralla on "vanhuudenharmaakaihi". Todellisuudessa kysymys ei ole mistään kaihista, vaan ikääntymiseen liittyvästä linssikudoksen tiivistymisestä. Oikeampi nimitys linssin harmaantumiselle olisi "linssinkovettuma". Näkökyky alkaa vähäisistä seurauksena heiketä tavallisesti vasta 14-15-vuotiailla koirilla.

Monilla koirilla alkaa kuulo heikentyä niiden päästessä toiselle kymmenelle. Tämä johtuu kuulohermojen ja kuulohermosolujen toiminnan heikkenemisestä.

Koska muutokset kuuluvat normaaliin ikääntymiseen, ei niiden syntyä voida mitenkään ehkäistä, eikä niitä voida hoitaa. Useimpien koirien kuulo pysyy kuitenkin täysin tyydyttävänä 14-15 vuoden ikään asti.

Näön ja kuulon heikkenemiseen liittyy usein muutoksia koiran käyttäytymisessä. Laumaeläimenä koira vahtii reviiriään. Näön tai kuulon heikkeneminen lisää usein koiran epävarmuutta ja epäluuloisuutta. Koira alkaa helposti haukkua sellaisillekin asioille, joita se ennen on hyvin sietänyt.

Epävarmuus voi tehdä koirasta myös aran tai aggressiivisen.

Hampaiden kuluminen ja suun sairaudet

Iän myötä koirien hampaat kuluvat siten, että yli 6-vuotiaan koiran hampaissa nähdään jo selviä kulumamuutoksia. Purentavirheet, tasapurenta ja kivien yms. kanniskelu lisäävät hampaiden kulumista. Myöskin hampaiden katkeilua voidaan pitää tiettyssä mielessä ikääntymiseen liittyvänä ilmiönä. Tavallisimmin katkeavat kulmahampaat ja etuhampaat.

Hammaskiven muodostus-ientulehdus-irtoavat hampaat-oireisto on hyvin tavallinen vanhenevalla koiralla. Kun sairaus on edennyt tiettyyn vaiheeseen, on sen parantaminen vaikeaa, mutta säännöllisellä hoidolla oireet saadaan pidettyä suhteellisen hyvin kurissa. Hoitamattomana ientulehdus on hyvin kivulias ja haittaa koiran syömistä. Lisäksi hoitamaton suu löytkää suorastaan kuvottavalta!

Ientulehdusta sairastavalta koiralta tulisi hammaskivi ja irtoamaisillaan olevat hampaat poistaa säännöllisesti pari kertaa vuodessa. Kotihoitona koira tulisi totuttaa hampaiden pesuun esim. Hibitanee-suuviedellä.

Kasvaimet

Vanhenemiseen liittyy lisääntynyt taipumus kasvainten muodostamiseen. Tavallisimpia vanhenevan koiran kasvaimia ovat iho- ja rasvakasvaimet. Vanhojen

urosten yleisin kasvain on peräaukon ympärille kasvava anaaliadenooma. Aluksi kasvain on muhkurainen ja ehjöpintainen, mutta ennen pitkää pinta menee rikki ja kasvain alkaa vuotaa. Viimeistään tässä vaiheessa se tulisi hoidattaa. Kasvaimet poistetaan joko leikkaamalla, polttamalla tai jäädyttämällä. Kasvaimen uusiutumisen estämiseksi on yleensä tarpeen muuttaa uroksen hormonaalista tasapainoa kastroinnilla tai naihormoni-hoidolla.

Keski-ikäisten ja vanhojen narttujen tavallisin kasvain on maitorauhadenooma. Sen menestyksellinen hoito edellyttää usein täydellistä maitorauhaskudoksen poistamista siltä puolelta, jolla kasvain on. Myös tässä tapauksessa kasvaimien uusiutumisen ehkäisemiseksi on yleensä tarpeen nartun hormonaalisen tasapainon muuttaminen. Se tapahtuu steriloinnilla.

Tuki- ja liikuntaelinten ongelmat

Kaikki koirat käyvät jäykiksi ja raihnaisiksi riittävän kauan elettyään. Synnyntäisistä tai kasvukauden nivelsairauksista kärsivät koirat "ukkoutuvat" usein jo keski-ikäisinä.

Selkärangan, lonkkaniveliä tai polviniveliä kulumisen aiheuttaa vanhoilla koirilla tavallisen takaosan peittäminen. Aluksi koiran on vaikea nousta ylös. Liikkeelle päästyään se kuitenkin vertyy lähes normaaliiksi. Tilanteen pahentuessa ajan myötä koiran takapää voi lopulta halvaantua. Sopivalla lääkähoidolla koiran kipuja voidaan tarpeen vaatiessa lievittää. Usein riittää ajoittain annettu hoito.

Krooninen munuaissairaus

Iän myötä koiran munuasiin kehittyvä hiltalalleen vaurioita ja munuaisten toiminta heikkenee. Tutkimusten mukaan n. 10 %:lla alle 1-vuotiaista koirista on munuaisvaurioita, yli 5-vuotiaista koirista n. 80 %:lla on munuaisvaurioita ja yli 10-vuotiaista koirista vaurioita on jo n. 88 %:lla.

Sairaus kehittyy vuosien kuluessa hii-pimällä. I vaiheessa munuaisten toiminta-

kyky vähenee. Koiralla ei vielä esiinny minkäänlaisia sairauden oireita. Toiminnan heikkeneminen ei myöskään vielä tule näkyviin laboratoriotesteissä.

II vaiheessa, kun 2/3 munuaiskeräsistä on jo tuhoutunut, munuaisten toiminta on selvästi vajaata. Koiralla esiintyy jo selviä munuaisvian oireita. Heikentyneen munuaisten suodatuskyvyn koiran elimistö pyrkii korvaamaan laimentamalla suodattavaa nestettä. Niinpä koira juo runsaasti ja virtsaa luonnollisesti myös runsaasti. Sairauden tämä vaihe voidaan jo todeta laboratoriotestein. Virtsan ominaispaino laskee (kertoo virtsan laimeudesta) ja virtsaan ilmestyy valkuaista (munuaiset eivät kykene suodattamaan takaisin elimistön käyttöön arvokkaita valkuaissaineita, vaan päästävät ne karkuun virtsan mukana).

Sairauden III vaiheessa, kun munuaiskeräsistä enää 1/4 on toimintakunnossa, koira kärsii jo selvästä munuaisviasta. Munuaiset eivät enää kykene poistamaan kuona-aineita elimistöstä. Vereen kertyy yhä suurenevia määriä ureaa ja kreati-

niinia. Koira on selvästi sairas. Se juo paljon, oksentelee ja on väsynyt. Usein se myös lahtuu. Tila johtaa lopulta koiran kuolemaan.

Ikääntymisen aiheuttamaa munuaisten vähitellen tapahtuvaa rappeutumista emme luonnollisestikaan kykene estämään. Itse kliinisen sairauden kehittymistä voimme kuitenkin hidastaa ruokinnallisin keinoin. Sairauden ensimmäisessä vaiheessa voimme keventää munuaisten taakkaa olemalla syöttämättä koiralle liian suuria määriä valkuaista. Ts. vanhenevalle koiralle ei tulisi syöttää pääasiassa lihaa, koiranmakkaraa tai liiha/kalasaaliykeitä, vaikka koira ei sairaalta vaikuttaisikaan.

Sairauden toisessa ja vielä kolmannesakin vaiheessa voimme merkittävästi helpottaa koiran oloa syöttämällä sille munuaisvikaa varten tarkoitettuja dieettiruokia. Erilaisista vaihtoehdoista sopivin valitaan virtsa- ja verinäytteiden tulosten perusteella. Näitä dieettiruokia saa ainoastaan eläinlääkäreiden kautta, mikä tekee niiden hankinnan hiukan hankalaksi.

Eulalia av Komsalö 10 v.

Krooninen sydänvika

Myös krooniset sydänsairaudet ovat yleisiä vanhoilla koirilla. Tavallisin on mitraaliläpän vaurioitumisesta aiheutuva sydämen vajaatoiminta. Tutkimusten mukaan n. 20 % 9-12-vuotiaista koirista ja yli 30 % yli 13-vuotiaista koirista kärsii sydämen vajaatoimintaoireista.

Aluksi koira on täysin oireeton, vaikka sydäntä kuunneltaessa kuullaan selvä sivuääni. Sydämen tehon heikennyttä riittävästi, alkaa koiran elimistöön kertyä ylimääräistä nestettä. Tyypillisesti koira alkaa yskä levättyään pidemmän aikaa esim. aamuyöllä. Se yskii usein myös rasituksen jälkeen. Tämä johtuu nesteen kertymisestä keuhkoihin. Vian pahentuessa edelleen nestettä voi alkaa kertyä myös vatsaonteloon, jolloin koira vaikuttaa lihavalta. Koiran rasituksensitokyky heikkenee ja se alkaa karttaa asteittain raskeampaa liikuntaa. Koiralla voi esiintyä myös selviä sydänkohtauksia.

Lievää sydänvikaa sairastava koira ei tarvitse varsinaista lääkettä, mutta koska sydänvian seurauksena elimistöön kertyy helposti ylimääräistä nestettä, täytyy koiran suolansaantia rajoittaa. Vähäsuolaisen dieetin voi rakentaa itse kotiruoasta tai ostaa valmiita dieettiruokia eläinlääkäriltä.

Vaikeampaa sydämen vajaatoimintaa joudutaan dieetin lisäksi hoitamaan verisuonia laajentavilla ja nestettä poistavilla lääkkeillä. Oikein hoidettu koira elää usein ydyttävää elämää sydänvikaisenakin vuosikausia.

Verenpainesairaus

Koiran verenpaine on keskimäärin 150/85 mm Hg. Korkeaa verenpainetta on aina pidetty harvinaisena koiralla. Viimeaikoina tehdyissä tutkimuksissa on kuitenkin selvinnyt, että verenpainesairaus ei sitenkään ole niin kovin harvinaisen. Yli 10 %:lla terveiltä näyttävistä koirista on korkea verenpaine. Korkea verenpaine voi myös olla seurausta erinäisistä sairauksis-

ta. Tällaisia sairauksia ovat lihavuus, krooninen munuaisvika ja Cushingintauti. Eräässä tutkimuksessa ilmeni, että yli 60 %:lla kroonista munuaisvikaa sairastavista koirista oli korkea verenpaine ja toisessa tutkimuksessa, että 100 %:lla koirista, joilla paino nousee, nousee myös verenpaine.

Koska kohonneeseen verenpaineeseen liittyy riski sydän- ja verisuonisairauksiin ja jopa sokeuteen johtaviin verkkokalvosairauksiin, kannattaa sairaus hoitaa, vaikka koiralla ei välttämättä ilmenisi sen kummempia sairauden oireita.

Ensisijainen hoitovaihtoehto on suolaköyhä dieetti. Jos se ei auta, voidaan käyttää samoja verenpainelääkkeitä kuin ihmisillä.

Kuinka kauan voin pitää vanhaa koiraani?

Tämä kysymys esitetään usein eläinlääkärille. Kysymykseen ei ole yksiselitteistä vastausta. Jokainen tapaus on harkittava erikseen.

Koiran täytettyä 8-10 vuotta, kannattaa sille teetättää vuosittain terveystarkastus. Lähettäessä eläinlääkəriin, otetaan mukaan virtsanäyte. Terveystarkastuksen yhteydessä tarkastetaan koiran hampaiden kunto ja poistetaan myös hammaskivi tarviittaessa. Älä siis ruoki koira ennen eläinlääkəriin menoa, jotta koira voidaan tarpeen vaatiessa nukkuttaa hammaskiven poistoa varten. Terveystarkastuksessa painottuvat sydämen ja munuaisten toiminnan tutkiminen. Virtsanäytteestä saadaan viitteitä mm. alkavasta munuaisviasta. Tarkoituksena on diagnosoida tyypilliset vanhuusiän sairaudet mahdollisimman nopeasti ja aloittaa tehokas hoito heti. Se voi pidentää koiran ikää vuosilla.

Monet koirat elävät terveinä hyvinkin vanhoiksi. Lopullinen terveyden pettäminen saattaa tapahtua hyvinkin äkkiä ja omistaja joutuu yhtäkkiä tilanteeseen, jossa on pakko päättää koiran elämän lopettamisesta. Vaikka se tuntuukin hyvin vai-

kealta, on koiranomistajan velvollisuus vapauttaa koira kärsimyksistä.

Koira voi myös vanhentua pikkuhiljaa. Vähitellen se muuttuu väsyneeksi ja haluttomaksi. Kuulo ja näkö voivat heikentyä. Koira vaivaavat tulehdukset muuttuvat krooniseksi ja koira tuntuu nukkuvan enimmäns osan aikaansa. Pelkkä näön tai kuulon heikkeneminen ei mielestäni ole peruste koiran lopettamiselle, mutta jos koiralla on selviä vaikeuksia - esimerkiksi jatkuvia nivelkipuja ja liikkumisvaikeuksia tai vaikea sydämen vajaatoimintaoireisto, ei sen poisnukuttamisen kanssa saisi viivytellä loputtomiin. Ihminen

ei saisi itsekkäästi pohtia, kuinka hän selviää koiran menettämisestä, vaan hänen tulisi antaa uskolliselle ystävälleen lahjaksi mahdollisuus vapautua taakaksi muodostuneesta elämästä. Vaikka viimeiselle matkalle lähteminen koiran kanssa onkin kova koettelemus, seuraa sitä kuitenkin lopulta helpotus, kun mahdollisesti pitkäänkin hankalana jatkunut tilanne laukeaa.

**Helena Koskentalo
ELL**

(Mäyräkoiramme 4/91)

Tiedotuksia

CHESSIETREFFIT pidetään tänä vuonna tutussa paikassa Aitoon kotitalousoppilaitoksessa. Päivämääräksi on päätetty 31.7.-2.8.

Sitä ennen kerho kuitenkin järjestää taipumus/metsästyskoeharjoitukset virallisiin kokeisiin tähtääville. Näille kurseille, jotka pidetään samassa paikassa 29.7.-31.7. on rajoitettu osanotto. Mikäli olet halukas osallistumaan, ilmoittaudu mitä pikimmin kirjallisesti puheenjohtajalle. Ilmoittautumiseen laitetaan oma sekä osallistuvan koiran nimi. Osallistujat valitaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Ilmoittautuminen on sitova, joten kurssille hyväksytyiltä peritään 100.- suuruinen etumaksu, jota ei palauteta, mikäli kurssille ilmoittautunut ei saavukaan.

Kurssille otetaan ainoastaan chesapeake-lahden noutajia. Seuraavassa CHESSIE-lehdessä lisää tietoa Treffeistä ja koulutuksesta. Merkitse kuitenkin jo nyt allakkaasi tuo tärkeä päivämäärä.

Vuokrattavana!

Kerholla on vuokrattavana jäsenilleen niin sanottu haukunjoukko. Kojee voi joko kiinnittää koiran kaulapanttaan tai sen voi sijoittaa huoneistoon sellaiseen kohtaan, jossa koira useimmin haukkuu (eteinen?!) tai jopa autoon. Kokemusten mukaan se tehoaa hyvin johonkin koiraan, mutta toiseen taas huonosti. Mikäli haukkuminen on ongelma, sitä kannattaa ehdottomasti kokeilla. Haukunjoukko maksaa ostettuna n. 500.-, kerho vuokraa sen jäsenilleen 50.- viikkovuokralla. Kahta viikkoa pitempää aikaa sitä ei tarvitse. Siihen mennessä se on jo tehonnut tai sitten voi jo kaiken toivon hiljaisesta koirasta heittää. Ottakaa yhteys puheenjohtajaan, jos asia kiinnostaa. Lähetän oitis kojee tuoreine paristoineen ja käyttöohjeineen täysin huomiota herättämättä.

UUDET VALIOT

Uusi Suomen muotovalio: HIGH NOON SIERRA SADIE

SFMVA High Noon Sierra Sadie (Double Coats' Old Blaster-Sharland Komsalö Chortle)
om. Eeva Aurelius & Matti Heino

SERTIT: 15.4.90 Eero Santala, Lappeenranta
19.1.92 Eeva Rautala, Lahti
1.2.92 Gitta Ringwall, Hamina

TAIPUMUSKOE HYVÄKSYTTY: 27.7.91 Ossi Kähärä, Toivakka

LÄMPIMÄT ONNITELUT!

Näyttelytuloksia:

CRUFTS 9.1.92 tuomari Peggy Grayson (33 kpl)

ROP Chesby Crystal for Amac (vanh. ?) om. Christine Spencer-Smith

VSP Braindenvale Arawak (US CH Belquest Stone Thrower at Arnac - Cutter of Braindenvale) om. Linda Partridge

LAHTI 19.1.92 tuomari Eeva Rautala (4 kpl)

ROP Sven Duva av Komsalö (Roneklints Edison - High Noon Sierra Sadie) sert om. Eeva Kotilainen

VSP High Noon Sierra Sadie (Double Coats Old Blaster-Sharland Komsalö Chortle) sert om. Eeva Aurelius & Matti Heino

JUN 1/1 kp Lotta Svärd av Komsalö (vanh. kts. Sven Duva) om. Leena Soivio

JUN 1/2 kp Fredrika av Komsalö (vanh. kts ed.) om. Anita Soinjoki

JUNNU 9-VUOTIAS 1.6.92
(Arctic Goose av Komsalö)